

ضمیمه هفتگی روزنامه همشهری
صاحب امتیاز: مؤسسه همشهری
مدیر مسئول: محسن مهدیان
سردبیر: دانیال معمار
معاون ضمايم: پروانه بهرام نژاد
دبیر ویژه نامه: زکيه سعیدی
تحریریه: فرزین شیرزادی، سروش جنابی، سمیرا باباجانپور
ثریاروزبهانی، حسن حسن زاده، شهره کیانوش راد،
حمید رضار سولی، بهاره خسروی، فاطمه لیاق،
صفورا صادقی و مقدا مهربانی، مرتضی گلستان

واحد فنی:

مدیر فنی: حامد یزدانی، مدیر هنری: مهدی سلامی
طراح گرافیک و صفحه آرایی: حمید یزدانی، سعید غفوری و امید روشنگر
عکس: گروه عکس همشهری، ویرایش عکس: کامییز نویدی
ویراستاران متن: سمانه مومن، هاله جوانفر، اعظم آجور بندیان

صندوق پستی:
۱۹۳۹۵۵۴۴۶
تلفن: ۲۳۰۲۳۴۶۴
نمابر: ۲۲۰۴۶۰۶۷

چاپ: همشهری
توزیع و اشتراک:
موسسه نشر گستر امروز نوین
پدیرش آگهی: ۸۴۳۲۱۰۰۰

گروه ضمايم همشهری ناشر نشریات:

دوچرخه، بچه‌ها، خانواده، پایداری، اقتصاد،
تندرستی، خردنامه، داستان، دانستنیها،
سرزمین من، ماه، معماری، ۲۴، شهرنگار،
سرخ و محله

نشانی: تهران، خیابان ولیعصر ۴، نرسیده به پارک وی،
کوچه شهید فریبتی، شماره ۱۴، روزنامه همشهری

بهترین قصه‌های تاریخی تهران
جایزه می‌گیرند

صفحات «روایت تهران» که پیش‌روی شماست، به انعکاس روایت‌های خواندنی تاریخ تهران قدیم‌وسرگذشت شخصیت‌ها و نامداران، خیابان‌ها و گذرگاه‌ها، واقعه‌های تأثیرگذار و تاریخ شفاهی طهران تعلق دارد. با عکس‌های یادمانداز خاطرات تهران دیروز و قصه‌ها و ماجراهای
پس پشت این عکس‌ها، شما هم می‌توانید در انتشار این صفحه که متعلق به خود شما و شهر شماست ما همراهی کنید. «همشهری» بهترین عکس‌ها و قصه‌هایی را که برای ما ارسال می‌کنید با نام خودتان منتشر و شما «همشهریان همراه» هدیه‌ای تقدیم می‌کند.
نشانی و شماره تماس ما: ۲۲۰۲۳۴۶۴-۴۶۴، mahaleh@hamshahri.org

این پارک شکارگاه سلطنتی بود

نام قبلی:
شکارگاه سلطنتی
نام فعلی:
بوستان جنگلی
سرخه حصار

موقعیت:
بزرگراه شهید
یاسینی

راه‌عنوان شکارگاه انتخاب کردند. حتی می‌توان گفت که یکی از دلایل شاه طهماسب برای ساخت حصار صفوی، همین موضوع بود. البته دلایل دیگری هم مانند زیارت جدش در حرم حضرت عبدالعظیم^ع در این تصمیم مؤثر بود. این محدوده در دوران قاجاریه به ویژه از دوران آغامحمدخان، قرق پادشاهان قاجار شد. البته در بستر زمان مرتب اراضی دیگری مثل ورژین و تلو یا مناطق دیگری به آن افزودند و در دوران رضا شاه هم باز این مساحت اضافه شد و در نهایت در زمره اراضی ملی و منابع طبیعی قرار گرفت و به پارک جنگلی تبدیل شد.

پارک ملی سرخه حصار با امکانات و تفریحات متنوع خود، فرصتی عالی برای گذراندن اوقات فراغت در طبیعت فراهم می‌کند. پیاده‌روی در مسیرهای زیبا و سرسبز پارک، لذت بردن از هوای پاک و مناظر طبیعی و همچنین دوچرخه‌سواری در پیست هشت کیلومتری آن، از جمله امکانات محبوب این پارک هستند. این منطقه از جاه، چشمه و قنات‌های متعددی بهره می‌برد که آبدهی خوبی دارند. از مهم‌ترین چشمه‌های این منطقه می‌توان به چشمه چاتال، بیدگ، انجیرک، رزک، شش‌گوش، دره شریف و چشمه سوخته اشاره کرد. همچنین پارک ملی سرخه حصار با تنوع زیستی غنی، میزبان طیف وسیعی از گیاهان است. منابع آب کافی، پناهگاه‌های فراوان و پوشش گیاهی متنوع، زیستگاه مناسبی برای حیوانات فراهم کرده است. در این منطقه، حیواناتی همچون کل، بز، قوچ، میش، آهو، گراز، پلنگ، کفتار، روباه قرمز، شغال، گربه وحشی، گورکن، تششی و خرگوش زندگی می‌کنند. بز مچه بیابانی به‌عنوان گونه شاخص این منطقه شناخته می‌شود.

بوستان جنگلی سرخه حصار که این روزها پاتوق شهروندان شرق تهران و حتی همه پایتخت است، روزگاری شکارگاه سلطنتی بوده و طبق اسناد محیط زیست، یکی از قدیمی‌ترین مناطق حفاظت‌شده ایران است. این پارک یکی از شکارگاه‌های قدیمی ایران است که سال ۱۳۵۹ به‌عنوان پارک ملی به ثبت رسید و اکنون به بوستان تبدیل شده است. به اعتقاد داریوش شهبازی، تهران‌پژوه، این جنگل خیلی قبل‌تر از دوره قاجار شکارگاه سلطنتی بوده است. او درباره این پارک جنگلی می‌گوید: «اراضی اطراف تهران حاصلخیز و زیستگاه حیوانات وحشی بود. به همین دلیل، پادشاهان صفوی این محدوده

باغی پراز درختان بادام

نام قبلی:
باغ لویزان
نام فعلی:
بوستان جنگلی
لویزان

موقعیت:
بزرگراه بابایی

موقعیت و ویژگی‌های طبیعی‌اش در فهرست یکی از بهترین مناطق تفریحی و گردشگری تهران جای گرفت. پارک جنگلی لویزان ۱۱۰۰ هکتار وسعت دارد و دارای پوشش گیاهی متنوع و درختان بلند و سر به فلک کشیده است. از گونه‌های گیاهی این پارک می‌توان به سرو، چنار، بلوط، افاقیا و افرا اشاره کرد. دو طرف مسیر پارک لویزان را درختان کاج، سرو و افاقیا احاطه کرده است. پارک جنگلی لویزان نسبت به شهر تهران در ارتفاع بالاتری قرار دارد. همچنین باغ پرندگان تهران که بزرگ‌ترین باغ پرندگان کشور است در این محدوده واقع شده. باغ پرندگان در اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۹۲ در وسعت ۲۰ هکتاری با حدود ۳ هزار پرندۀ مختلف از سراسر جهان ایجاد شد. این باغ که در قلب جنگل لویزان قرار دارد، گونه‌های مختلفی از انواع پرندگان را در بر می‌گیرد و فضای داخلی آن به گونه‌ای طراحی شده است که زیبایی منحصر به فردی دارد و هر بیننده‌ای را مجذوب خود می‌کند. با توجه به وسعت زیاد این باغ، باید یک روز کامل را به گشت و گذار در آن اختصاص دهید. به گفته اهالی، نام لویزان به انبوه باغ بادام در این منطقه مرتبط است همچنان. که کوچه باغ بادومی در محله دیده می‌شود. این منطقه خوش آب و هوا و پراز باغ و درختان بادام، لوزان نام گرفت و به مرور زمان گویش آن به لویزان تغییر پیدا کرد. لوز در زبان عربی به معنای بادام است.

زمین‌های لویزان جزو املاک رضا هروی ملقب به بصیرالدوله بود. بصیرالدوله ۳ دانگ از عرصه ده لویزان را از عبدالحمید عین‌الدوله، صدر اعظم قاجاری، خرید و باعث رونق زندگی در این محدوده شد. پارک جنگلی لویزان فعلی هم بخشی از این محدوده به شمار می‌رفت. این محدوده تا سال‌های نخست دهه ۴۰ جزو تفرجگاه درباریان بود و سپس به پارک جنگلی لویزان تبدیل شد. داریوش شهبازی، تهران‌پژوه، درباره تاریخچه این پارک می‌گوید: «در سال ۱۳۴۲ بود که ایده ساخت یک پارک مصنوعی برای محدود کردن گسترش بیش از حد بافت شهری و همین‌طور کاهش آلودگی در لویزان مطرح شد. طولی نکشید که این پارک با

درخت‌های این جنگل راهالی چیتگر کاشتند

نام قبلی:
اراضی کشاورزی کن
نام فعلی:
جنگل چیتگر

موقعیت:
منطقه ۲۲

پوشش درختی بوستان در مجموعه مساحتی در حدود ۸۷۴ هکتار را در بر می‌گیرد و با توجه به عبور مسیر چیتگر از وسط پارک، این محدوده به دو بخش غربی و شرقی تقسیم شده است. این پارک پوششی غنی از گیاهانی همچون کاج تهران، زبان گنجشک، افاقیا، نارون، پلت، سروخرماری، سرونقره‌ای، افرا سیاه و ارغوان دارد. علاوه بر غنای گونه گیاهی، بوستان چیتگر دارای انواع مختلفی از گونه‌های جانوری است که در قسمت‌های مختلف این مجموعه پراکنده‌اند. از جمله این گونه‌ها می‌توان انواع پرندگان مانند طوطی، مرغ مینا، کلاغ، گنجشک و همچنین سنجاب و روباه را نام برد.

زمین‌های خالصه تهران در دوران ناصری و مظفری بر می‌گشت. زمین‌های خالصه به زمین‌هایی می‌گفتند که در تملک پادشاه بود و کشاورزان روی آن کار می‌کردند اما در دوران ناصری به دلیل کمبود بودجه به مالکانی که از طبقه اعیان بودند فروخته شد. البته در زمان ایجاد پارک جنگلی تعداد بسیاری از اهالی قلعه و روستای چیتگر در این کار دخیل بودند و به همین خاطر نام این جنگل را چیتگر گذاشتند. از سوی دیگر، بخش وسیعی از زمین‌های منطقه ۲۲ به طایفه‌های «بزرگی‌ها» و «کارسازی» از ساکنان و مالکان محله کن تعلق داشت و این محدوده هم زمین‌های زراعی آنها بود، اما در نهایت، برای کنترل مهاجرت مردم به تهران در سال ۱۳۴۲، سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور احداث و کاشت جنگل‌کاری‌های ۳ گانه شهر تهران را در دستور کار خود قرار داد و در نتیجه در غرب بوستان جنگلی چیتگر، در شمال بوستان جنگلی لویزان و در شرق بوستان جنگلی سرخه حصار برای پروژه‌های جنگل‌کاری در نظر گرفته شد. مراحل ایجاد و کاشت این جنگل تا سال ۱۳۴۸ ادامه داشت.»

جنگل چیتگر امروزی در روزگار نه چندان دور، جزو اراضی کن به طایفه‌های «بزرگی‌ها» و «کارسازی» تعلق داشت و بخشی از آن برای روستا و قلعه چیتگر بود. محدوده کنونی جنگل چیتگر، اغلب زمین زارعی بود. سال ۱۳۴۲ بود که نخستین نهال بوستان جنگلی «چیتگر» کاشته شد و اکنون پس از گذشت بیش از ۶۰ سال، مساحت این پارک به ۹۵۰ هکتار رسیده و با همه دغدغه‌های امروز آن ناشی از خشکیدن یا آتش‌سوزی‌های متعدد، همچنان نقش غیرقابل انکاری در تأمین اکسیژن هوای کلانشهر تهران دارد. علیرضا زمانی، تهران‌پژوه، درباره تاریخچه این پارک جنگلی می‌گوید: قلعه چیتگر در کنار وردآورد و سلیمان‌خانی یکی از روستاهای غرب بلوک غار تهران بود و بخشی از زمین‌های فعلی محدوده پارک جنگلی در این محدوده قرار داشت. این محدوده روستایی در حقیقت از زمین‌های کشاورزی بسیاری تشکیل می‌شد و پیشینه‌اش به